

Literatura

Neuvedeno.

Summary

During the restoration of a water reservoir in the 'V Luh' field (Ochoz u Brna cadastral area, Brno-Country District), construction works uncovered the remains of a historical gravity dam on the Ochozský Stream, including relics of a wooden structure belonging to the pond's drainage system.

Petr Kos

Počenice-Tetětice (k. ú. Počenice, okr. Kroměříž)

Intravilán – západní část, parc. č. 1564/1.

Středověk. Sídliště. Vertikální řez. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o., inv. č. AU265–AU266.

Lokalizace: WGS-84: 49.269839N, 17.223790E

Záchranný archeologický výzkum vyvolaný přípravou území pro založení novostavby rodinného domu na parcele 1564/1 na katastru Počenice nepřinesl v první fázi výstavby (práce na vlastním domě) v roce 2022 žádná pozitivní zjištění. Při do-
datečně kontrole výraznějších zásahů do terénu v roce 2024 byl v hraně retenční nádrže, umístěné v severní části dotčené parcely, zjištěn jeden zahloubený objekt, který je možno interpretovat jako zásobní (obilní) jámu, datovanou svým charakteristickým profilem a ojedinělými zlomky keramiky obecně do středověku. Prozkoumaná situace nepochybně tvořila součást širšího hospodářského zázemí středověké vesnice náležející k tzv. „Dolní“ tvrze, jejíž lokalizace byla upřesněna teprve v minulém roce při záchranném výzkumu probíhající při obnově elektrického vedení v západní části obce (Popelka 2024).

Literatura

Popelka, M. 2024: Počenice-Tetětice (k. ú. Počenice, okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 65(2), 259–260.

Summary

A solitary settlement feature (a storage pit) was recorded during additional works on the retention tank for a newly constructed family house on plot No. 1564/1 in the Počenice cadastral area (Kroměříž District). The feature can generally be dated to the medieval period.

Miroslav Popelka

Potštát (okr. Přerov)

Ul. Farní, parc. č. 1229.

Vrcholný středověk – novověk. Kostnice. Vertikální řez. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: městský hřbitov Potštát.

Lokalizace: WGS-84: 49.6369558N, 17.6506800E; 49.6369456N, 17.6507606E

Při hloubení výkopu pro pokládku potrubí sloužícího k odvodu dešťových vod ze střech farního kostela byl v říjnu 2024 narušen zahloubený objekt (č. 1), který obsahoval velké množství lidských kostí. Objekt byl dokumentován pouze v řezu na obou stranách sledovaného výkopu, který prořezal objekt ve směru východ–západ. Výkop zkoumaného objektu pokračoval níže, než byla úroveň dna zahloubeného výkopu. Ve výplni objektu byly rozpoznány dvě uložení (kontext 0104, 0105). Kontext 0104 tvořil

světle šedý jíl, který obsahoval nahodile malé kameny i lidské kosti, pod touto uloženinou byl rozpoznán kontext 0105, tmavě hnědošedý jíl, v němž převažovaly lidské kosti, jež tvořily převážnou část objemu tohoto kontextu. Lidské kosterní pozůstatky nebyly pozorovány v anatomické poloze, ale jako jednotlivé kosti v sekundárním uložení. Objekt č. 1 v podobě jámy sloužil jako tzv. kostnice pro uložení kostí z narušených hrobů ze zrušeného hřbitova kolem farního kostela. Kostnice (ossarium) byly díky striktně vymezeným areálům farních hřbitovů ve středověku a novověku běžnou záležitostí, ať již v podobě samostatných staveb, nebo se jednalo o prosté jamy vyhloubené na okraji hřbitova (Unger 2002, 49). Bohužel během výzkumu nebyl nalezen žádný movitý materiál vhodný k dataci, proto lze objekt č. 1 datovat pouze rámcově od vrcholného středověku do novověku. Z roku 1408 pochází první písemná zmínka o zdejší kostele jako o farním (Kuča 2002, 415) a pohřbívání v jeho blízkosti bylo ukončeno pro nedostatek místa koncem 18. století (Krška 2008, 116). Vyzvednuté lidské ostatky byly v místě výzkumu prohlédnuty antropologem L. Šínem a následně předány pracovníkům města Potštát k pietnímu uložení na městský hřbitov.

Literatura

Krška, I. 2008: Nejstarší dochovaný náhrobek v Potštátě. *Sborník Státního archivu Přerov* 2008, 114–117.

Kuča, K. 2002: *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku. V. díl, Par-Pra.* Praha: Libri, 411–416.

Unger, J. 2002: *Pohřební rítus a zacházení s těly zemřelých v českých zemích (s analogiemi i jinde v Evropě) v 1. – 16. století.* Panorama biologické a sociokulturní antropologie. Modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů 9. Brno: Masarykova univerzita.

Summary

The rescue excavation in Farní Street in Potštát (Přerov District) focused on documenting a disturbed feature that contained a considerable quantity of human remains. These were not found in anatomical position but only as individual bones in secondary deposition. The feature was used as an ossuary into which bones from disturbed graves in the parish cemetery had been placed.

Jakub Vrána

Přerov (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov)

Ul. K Poli, parc. č. 607.

Středohradištní období (RS3), novověk. Pohřebiště/hřbitov, vesnice/městečko. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: S-JTSK: 537182.7, -1137798.28; -537169.7, -1137796.03; -537052.69, -1137992.81; -537052.44, -1137992.68

V září až listopadu 2024 uskutečnili pracovníci Archeologického centra v Olomouci, p. o., záchranný archeologický výzkum na stavbě nové komunikace k rodinným domům. Dosud neznámá lokalita je situovaná na východním okraji obce na mírném svahu obráceném k jihu s nadmořskou výškou 215–217 m. Stavba na ploše 14 × 330 m zachytila 309 sídlištních objektů a 51 hrobů z neolitu, z období popelnicových polí, latěnu a střední doby hradištní.

Na jižním okraji latěnského žárového pohřebiště bylo zachyceno 17 kostrových hrobů ze středohradištního období. Špatně dochované skelety ležely v obdélných jámách orientovaných nejčastěji JZ–SV (13×), Z–V (3×) a SSV–JJZ (1×). Ve výplni hrobů

Obr. 37. Přerov, ulice K Polí. Kostrový slovanský hrob s pozůstatky konstrukce na dně. Foto M. Kalábek.

Fig. 37. Přerov, K Polí Street. Slavic inhumation burial with remains of a structure at the bottom. Photo by M. Kalábek.

byly patrné pozůstatky po dřevěném obložení, prknech nad těly a ve dnech jam po konstrukci či mářách (čtvercové a obdélné jamky; obr. 37). Hrobová výbava byla chudá, obsahovala keramické nádoby (6×), železné nože (6×), srpy (3×), křesací soupravy (ocílky se štípanou industrií; 2×) a jednotlivé nálezy: hrot šípů a botku kopí. Nálezy z bronzů reprezentují zlomky dvou náušnic. V devíti hrobech nálezy chybí. Lokalitu tak můžeme řadit k chudým venkovským pohřebištím z 9. až 10. století.

Nejméně ve dvou objektech se světlehnědým zásypem byly zachyceny zlomky novověké keramiky. Jde tedy o doklad aktivit novověké vesnice v místě bývalých zahrad.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

Seventeen inhumation burials with relatively poor grave goods (Fig. 37), dating to the Middle Hillfort period (9th–10th centuries), were excavated within the area of a Neolithic settlement in K Polí Street (Dluhonice cadastral area, Přerov District), along with several features belonging to the early modern village.

Marek Kalábek, Lukáš Šín

Přerov (okr. Přerov)

Ul. Kotasova, parc. č. 2580/3.

Mladohradištní období (RS4). Ojedinělý artefakt. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4571856N, 17.4792128E

V roce 2023 našel archeolog Muzea Komenského v Přerově, p. o., v rámci preventivní detektorové prospekce v úrovni skrývky nově budované infrastruktury v ulici Kotasova při východním okraji intravilánu Přerova torzo ztrátové stříbrné mince z mladší doby hradištní. Místo nálezu se nachází na levobřežní straně řeky Bečvy. Z geologického hlediska se jedná o polohu situovanou na zarovnaném povrchu poblíž hrany Radslavické terasy pleistocenního stáří. Nadmořská výška nálezové polohy činí 222 m.

Nalezenou mincí je denár uherského krále Štěpána I. (997–1038) typu Huszár 1, který byl masově ražen od 20. let 11. století v mincovně Ostřihom (Huszár 1979, č. 1; Jonsson 1988). Na lící straně je ve vnitřním perlovém kruhu umístěn rovnoramenný kříž, v jehož

úhlech jsou čtyři klíny a část původního opisu STEPHANVS REX (obr. 38). Na rubu se ve vnitřním hladkém kruhu nachází rovnoramenný kříž, v jehož úhlech jsou čtyři klíny a část původního opisu REGIA CIVITAS. Z torza mince lze určit průměr 15 mm. Hmotnost torza denárové ražby činí 0,4 g.

Popsaný exemplář uherského denáru rozšiřuje nepříliš vysoký počet denárových ražeb, které pocházejí z prostoru přerovské raně středověké sídelní aglomerace. Z okolí místa nálezu jsou známy doklady osídlení z mladší doby hradištní, přičemž první archeologické nálezy byly zaznamenány v souvislosti s výstavbou areálu přerovské nemocnice v roce 1937, kdy byla nalezena raně středověká nádoba a kostěná brusle. V letech 1964–1965 došlo při úpravě teras v zahrádkářské kolonii „Za Kapličkou“ pod nemocnicí k nálezům většího množství zlomků keramiky z raného středověku (Jašková 1970, 120–121). Obě polohy jsou vzdáleny cca 400 m severozápadním směrem od nálezů denáru.

Z moravského prostředí lze uvést analogický nález denáru uherského krále Štěpána I. typu Huszár 1 například z hradiště Staré zámky v Brně-Lišni, či několik ražeb z dolního Podyjí (Videman 2015, 206, 214, obr. 11; Videman, Macháček 2013, 852, obr. 1: 3–4), z Čech pak například denár uherského krále Štěpána I. z Opočna na Rychnovsku (Militký 2013).

Přerovský exemplář nepochybně souvisí s dálkovými obchodními komunikacemi probíhajícími od jihu na sever podél řeky Moravy, Pobečvím přes Přerov a dále Moravskou branou směrem na severovýchod.

Obr. 38. Přerov, ulice Kotasova. Denár typu Huszár 1 uherského krále Štěpána I. Foto Z. Schenk.

Fig. 38. Přerov, Kotasova Street. Denier of the Huszár 1 type of the Hungarian King Stephen I. Photo by Z. Schenk.

Literatura

- Huszár, L. 1979: *Münzkatalog Ungarn von 1000 bis heute*. Budapest: Corvina.
- Jašková, M. 1970: Archeologické nálezy z Přerova. In: L. Hosák, J. Dostál (eds.): *Dějiny města Přerova. I. díl*. Přerov: Městský národní výbor, 115–126.